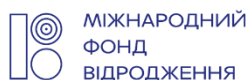

П'ята хвиля щорічного опитування українських експортерів та імпортерів

Тема 4. СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУР ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ:
контрабанда та «сірий імпорт», корупція на митниці

Короткий виклад основних результатів

Дослідження проведено Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій в рамках реалізації проекту Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю» за фінансової підтримки Європейського Союзу, МФ «Відродження» та Atlas Network

Зміст

ГОЛОВНЕ	3
1. Структура опитаних підприємств	4
2. «Сірий імпорт»: поширеність	4
3. «Сірий імпорт» як проблема для імпортерів.....	6
4. Як протидіяти «сірому імпорту»?.....	6
5. Підтримка криміналізації контрабанди товарів комерційного призначення.....	8
6. У яких випадках слід криміналізувати контрабанду?	9
7. Важливість неформальних стосунків з владою для ведення бізнесу.....	10
8. Корупція та хабарництво як проблема на митниці	12
9. Корупція як перешкода при проходженні митних процедур.....	13
10. Корупція як перешкода при експорті та імпорті.....	13
11. Зв'язок між оцінками корупції та оцінками ефективності роботи митниці	15
12. Важливість «дружби» з владою та оцінки ефективності роботи митниці	17
Методологія опитування	18
Розподіл респондентів за митницями.....	19
Митні пости, де підприємства здійснюють оформлення	20

ГОЛОВНЕ

У цьому звіті представлені результати опитування експортерів та імпортерів щодо таких питань:

- Поширеність «сірого імпорту» та думки бізнесу щодо того, як йому протидіяти;
- Погляди бізнесу на кримінальну відповідальність за ввезення контрабанди;
- Різні аспекти та прояви корупції: важливість неформальних стосунків з владою, корупція серед проблем на митниці, зв'язок між оцінкою корупції та загальною оцінкою роботи митниці.

«Сірий імпорт» – це товари, ввезені з порушенням митних правил, у тому числі без оподаткування. Ця проблема актуальна для бізнесу, адже це створює нерівні умови для конкуренції. Це також важлива проблема для держави – не надходять митні платежі.

За оцінками респондентів, в середньому частка «сірого імпорту» на ринку складає 24,2% у 2020 році. Вона майже не змінилася з 2018 року, коли цю частку в середньому оцінювали як 25,3%. При цьому у 2020 році 72% підприємств змогли оцінити рівень «сірого імпорту» на своєму ринку. Це більше, ніж у 2018 році, коли таку оцінку змогли зробити лише дещо більше половини опитаних.

«Сірий імпорт» не входить до ключових проблем при імпорті (9-те місце у рейтингу проблем). Для усунення «сірого імпорту» з ринку опитані найчастіше пропонують спростити та здешевити митні процедури. На другому місці серед запропонованих заходів – створення системи контролю за товарами від імпорту до продажу.

Більш, ніж ¼ опитаних підтримують криміналізацію контрабанди товарів комерційного призначення, однак переважно пропонують ввести кримінальну відповідальність без позбавлення волі: цей варіант підтримують удвічі більше респондентів (53,2%), ніж кримінальну відповідальність з позбавленням волі (26,2%). Лише 15% респондентів виступають проти криміналізації контрабанди.

Більше половини респондентів вважають за потрібне ввести кримінальну відповідальність за усі товари, ввезені з порушенням митних правил.

Корупція на митниці – це проблема, про яку говорить бізнес та органи влади. Попередження та подолання корупції входить до пріоритетних кроків державних стратегічних документів, таких як Антикорупційна стратегія на 2020-2024 роки та План підвищення ефективності роботи митної служби.

44,2% опитаних вважають, що для успіху бізнесу важливі неформальні стосунки хоча б з одним органом влади. Це дещо більше порівняно з 2018 роком, коли таких респондентів було 39,3%. Найчастіше це митні та податкові органи, але важливість «дружби» з ними у 2020 році зменшилася.

У 2020 році зменшилися частки як експортерів, так і імпортерів, що стикаються з проблемою корупції. При цьому важливість корупції для експортерів, що стикаються з проблемами, збільшилася (вона вийшла на 5-те місце у рейтингу проблем), а для імпортерів, що стикаються з проблемами, практично не змінилася (11-те місце).

У 2020 році опитані рідше називали корупцію та хабарництво серед проблем на митниці, ніж у попередніх хвилях опитування. Незважаючи на те, що частки респондентів, що вказують на корупцію, зменшуються, сприйняття корупції як проблеми пов'язане з оцінкою роботи митниці: респонденти, які вказують на проблему корупції, та ті, які оцінюють рівень корупції як більший, дають гірші оцінки роботи митниці.

1. Структура опитаних підприємств

Серед 1045 підприємств, опитаних у 2020 році, представлені мікропідприємства (42,3%), малі (28%), середні (21,4%) та великі (8,2%) підприємства.

Підприємства-учасники ЗЕД, які взяли участь в опитуванні, поділяються на три групи за видом ЗЕД:

- ті, які лише експортують (24,4%) – далі «виключно експортери»,
- ті, що лише імпортують (40,8%) – далі «виключно імпортери»,
- підприємства, що здійснюють як експорт, так і імпорт (34,8%).

Опитані підприємства-учасники ЗЕД працюють у секторах сільського господарства, промисловості, торгівлі та інших секторів послуг (далі «послуг»).

86,8% підприємств повідомили, що працюють з митними брокерами.

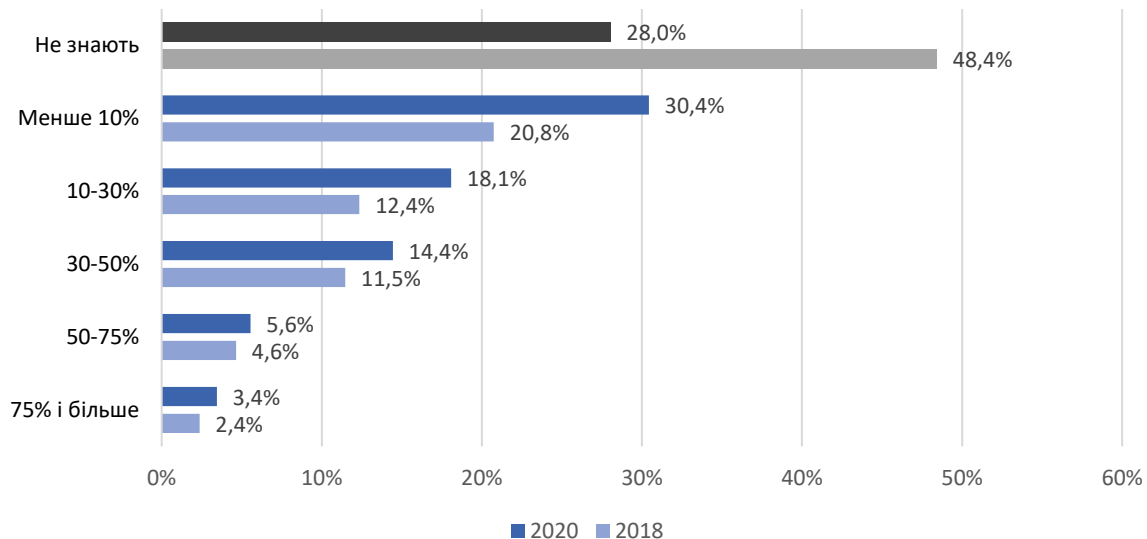
Європейський Союз є найпоширенішим напрямком як експорту, так і імпорту для опитаних підприємств.

67,5% респондентів склали чоловіки, 32,5% – жінки.

2. «Сірий імпорт»: поширеність

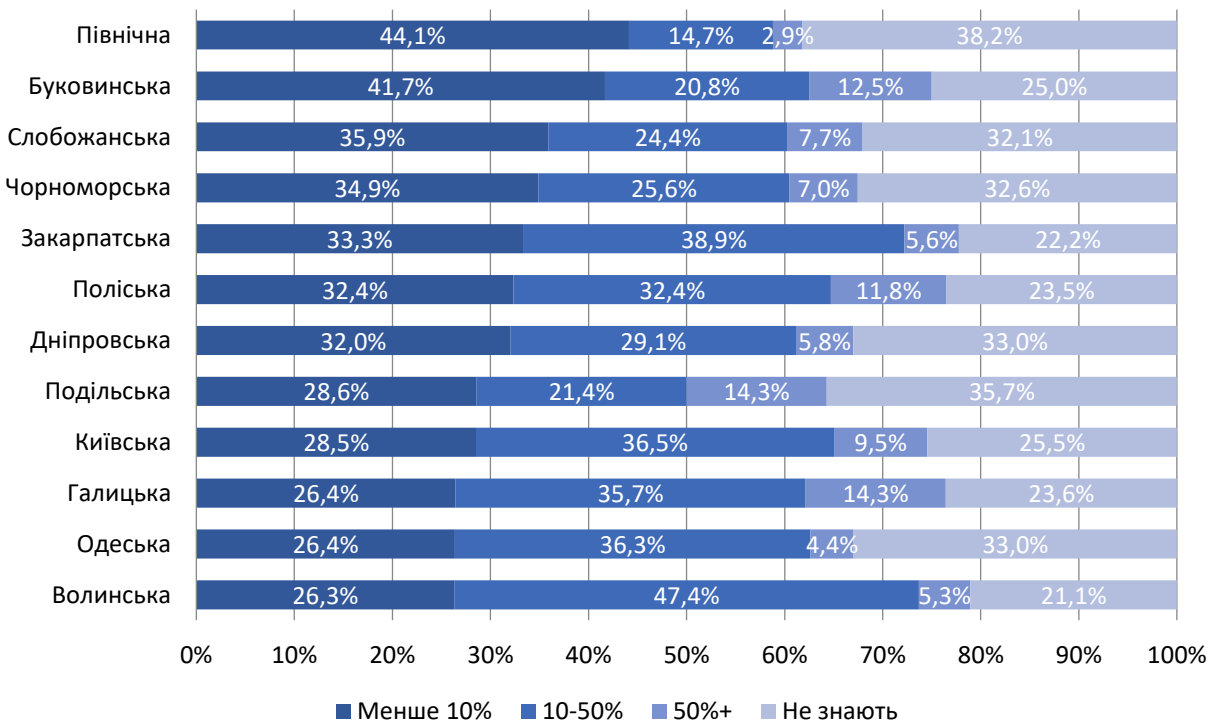
- Підприємства оцінили рівень присутності «сірого імпорту» на своєму галузевому ринку.
- Майже третина опитаних оцінює цю частку як меншу, ніж 10%. Ще близько третини вважають, що частка «сірого імпорту» складає від 10% до 50%.
- Лише 3,4% оцінюють частку «сірого імпорту» як більшу від 75%.

Рис. 1. Оцінка частки "сірого імпорту" на своєму ринку, % респондентів

- В середньому, за оцінкою опитаних, рівень «сірого імпорту» у 2020 році складає 24,2% – майже стільки ж, як і у 2018 році (25,3%).
- Порівняно з 2018 р. суттєво зменшилась частка підприємств, які не можуть оцінити частку «сірого імпорту» на своєму ринку.
- Виключно експортери частіше від інших не знають, якою є частка «сірого імпорту» на їхньому ринку.
- Великі підприємства вважають частку «сірого імпорту» меншою порівняно з іншими.
- У сфері торгівлі опитані частіше від інших можуть оцінити частку «сірого імпорту» і оцінюють його частку як найбільшу (кожен третій вважає, що вона перевищує 30%).
- Підприємства, що обслуговуються на Північній і Буковинській митницях, оцінюють рівень «сірого імпорту» як найменший¹.
- Кожне сьоме підприємство серед тих, що розмитнюються на Подільській та Галицькій митницях, вважає його більшим, ніж 50%.
- Підприємства на Волинській і Закарпатській митницях найчастіше можуть оцінити рівень «сірого імпорту».
- Підприємства на Північній і Подільській митницях – найрідше.

Рис. 2. Оцінка рівня «сірого імпорту» за митницями, % респондентів

¹ Тут і далі відповіді підприємств на Азовській та Східній митницях не враховані в аналізі через недостатню кількість опитаних

3. «Сірий імпорт» як проблема для імпортерів

- Проблема «сірого імпорту» не належить до найгостріших проблем для імпортерів.
- У 2020 році топ-3 проблеми – непрозорість визначення митної вартості, складність митного і податкового законодавства, високі ставки митних платежів.
- У 2020 році «сірий імпорт» поділяє 9-те місце серед проблем для імпортерів разом з проблемою неякісної інфраструктурою.
- У 2018 ця проблема також була на 9-му місці у рейтингу проблем для імпортерів.
- Можна припустити, що вплив цієї проблеми практично не змінився за 2 роки.

Рис. 3. Рейтинг перешкод серед імпортерів, у кого були перешкоди, % респондентів

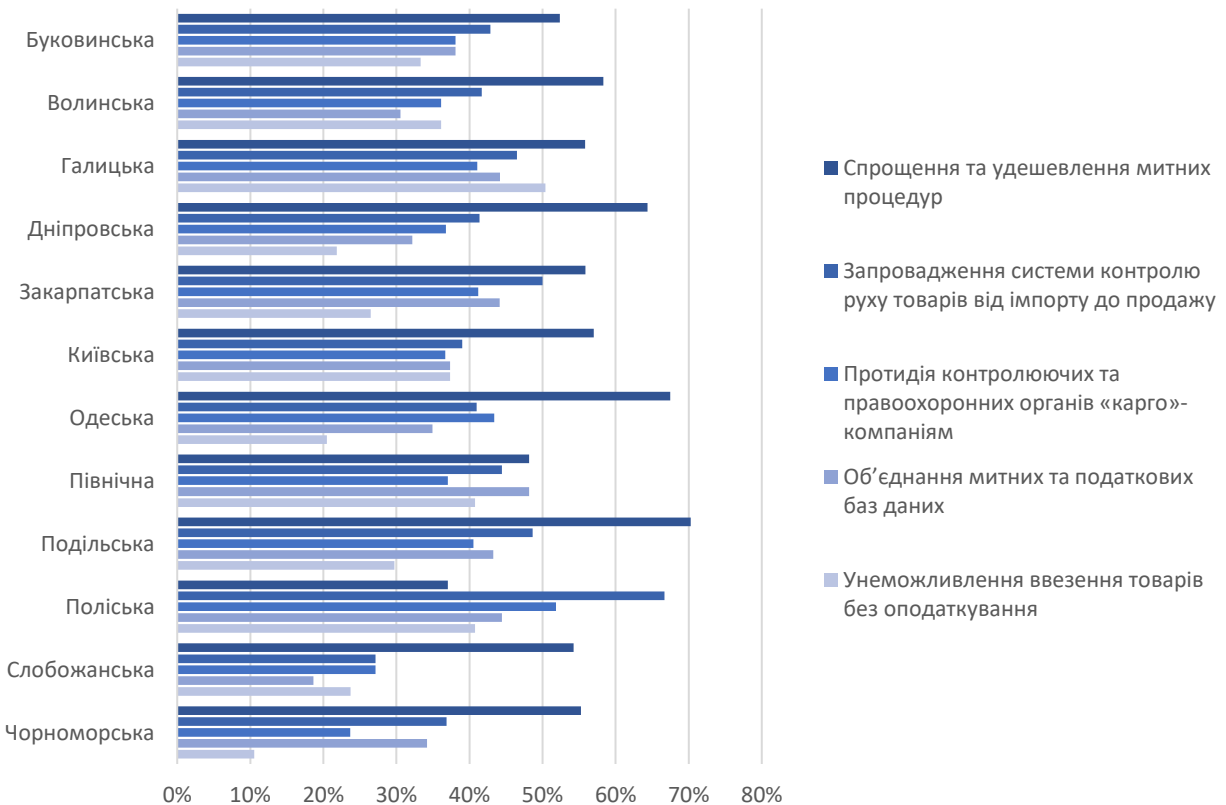
4. Як протидіяти «сірому імпорту»?

- На 1му місці серед заходів, які, на думку респондентів, слід вжити для боротьби з «сірим імпортом» – спрощення та здешевлення митних процедур.
- З великим відривом на 2му місці – запровадження системи контролю за товарами від імпорту до продажу.
- На 3му і 4му місцях – протидія «карго»-компаніям та об'єднання митних і податкових баз даних.
- За більшістю заходів, які бізнес пропонує для усунення «сірого імпорту» з ринку, немає значних відмінностей між підприємствами різних розмірів, секторів та видів ЗЕД.

Рис. 4. Заходи, які респонденти пропонують для усунення "сірого імпорту" з їхнього ринку, % респондентів

Рис. 5. Заходи, які респонденти пропонують для усунення "сірого імпорту" з їхнього ринку, за митницями, % респондентів

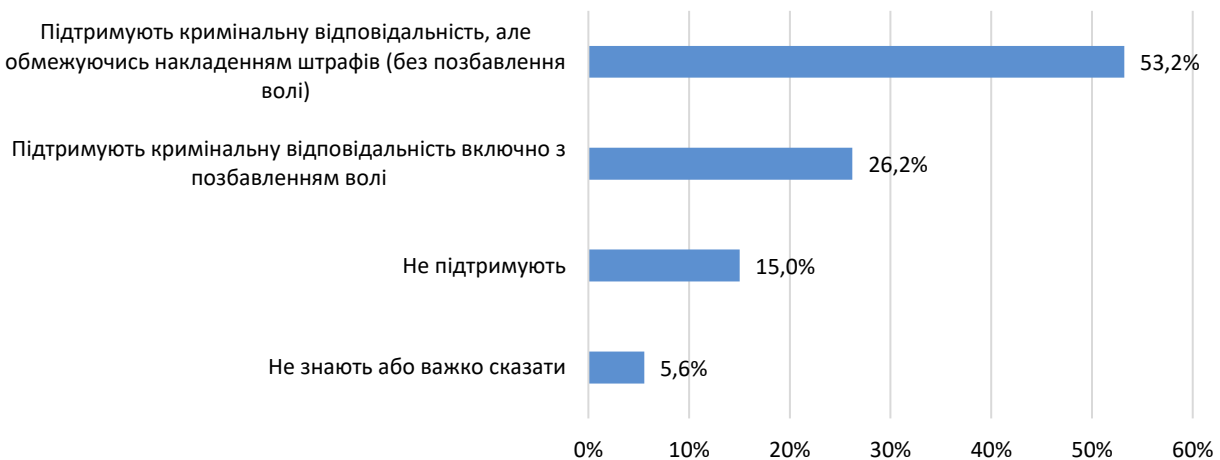

- Імпортери більше від виключно експортерів підтримують спрощення і здешевлення митних процедур, але також заборону на ввезення в Україну товарів без оподаткування.
- Середні та великі підприємства більше, ніж мікро- та малі підтримують запровадження системи контролю руху товарів від моменту імпорту до кінцевого продажу.
- У сфері послуг для боротьби з «сірим імпортом» частіше, ніж в інших секторах, пропонують спростити та здешевити митні процедури.
- Для підприємств, що обслуговуються на всіх митницях, крім Поліської, на перше місце серед заходів виходять спрощення та здешевлення митних процедур.
- Для підприємств на Поліській митниці – запровадження системи контролю руху товарів від імпорту до продажу.

5. Підтримка криміналізації контрабанди товарів комерційного призначення

- Найчастіше респонденти підтримують криміналізацію контрабанди товарів комерційного призначення, але без позбавлення волі – більше 50%.
- Приблизно кожен четвертий опитаний вважає, що за контрабанду потрібно ввести кримінальну відповідальність з позбавленням волі.
- Лише 15% не підтримують криміналізацію контрабанди.

Рис. 6. Підтримка криміналізації контрабанди товарів комерційного призначення, % респондентів

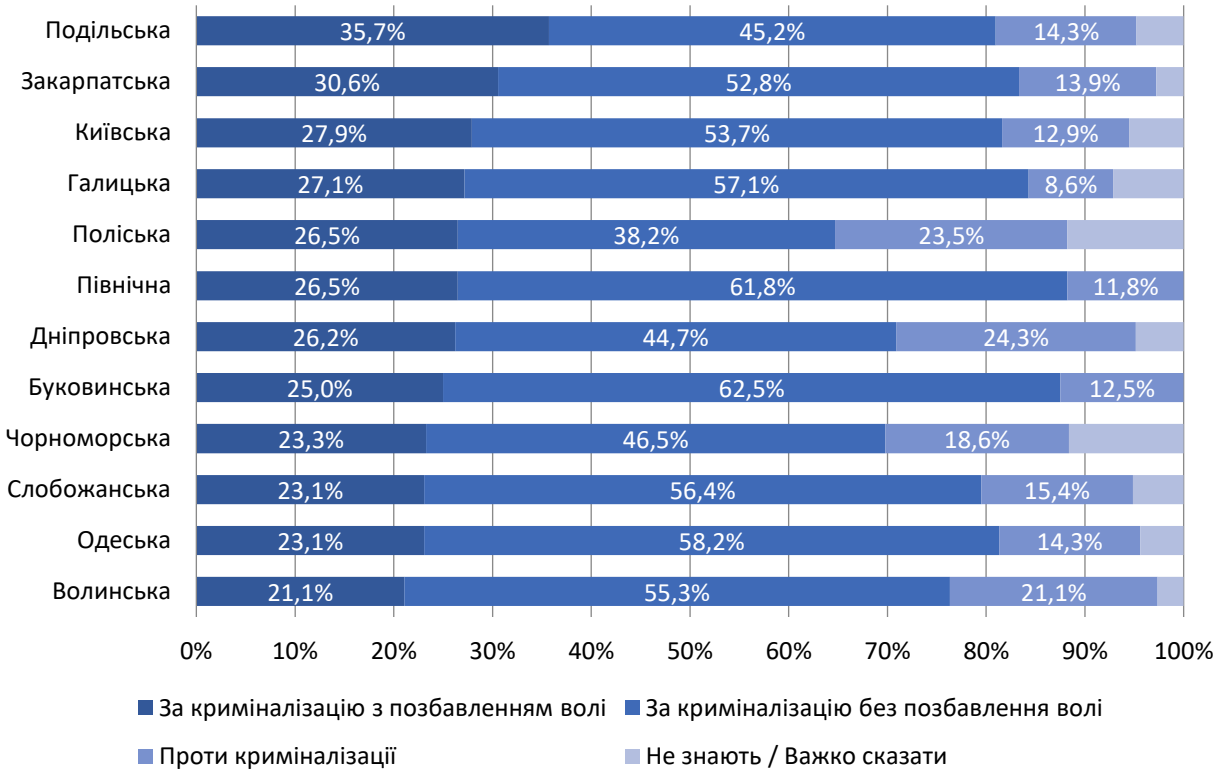

- Експортери та імпортери істотно не відрізняються ставленням до криміналізації неофіційного ввезення товарів.
- Великі підприємства рідше від інших підтримують криміналізацію контрабанди з позбавленням волі.
- У сфері послуг найчастіше виступають проти криміналізації контрабанди.

- Підприємства, що розмитнюються на Подільській митниці, найбільше підтримують криміналізацію контрабанди з кримінальною відповідальністю.
- Серед підприємств, що розмитнюються на Дніпровській та Поліській митницях – найбільші частки тих, які виступають проти криміналізації контрабанди.

Рис. 7. Підтримка криміналізації контрабанди товарів комерційного призначення за митницею, % респондентів

- Тему криміналізації контрабанди ІЕД детально аналізує у консультативній роботі «Чи потрібна криміналізація товарної контрабанди?», А. Бутін <http://tfdialogue.ier.com.ua/archives/3305>

6. У яких випадках слід криміналізувати контрабанду?

- Більше половини респондентів, що підтримують криміналізацію контрабанди, вважають, що слід ввести кримінальну відповідальність за ввезення усіх товарів з порушеннями.
- Кожен восьмий респондент вважає, що криміналізувати потрібно контрабанду у великих обсягах та стільки ж – у великих обсягах + підакцизних товарів.
- Виключно імпортери рідше від інших підтримують криміналізацію всієї контрабанди і частіше – контрабанду у великих обсягах.
- Зі збільшенням розміру підприємств зростає підтримка криміналізації усієї контрабанди.

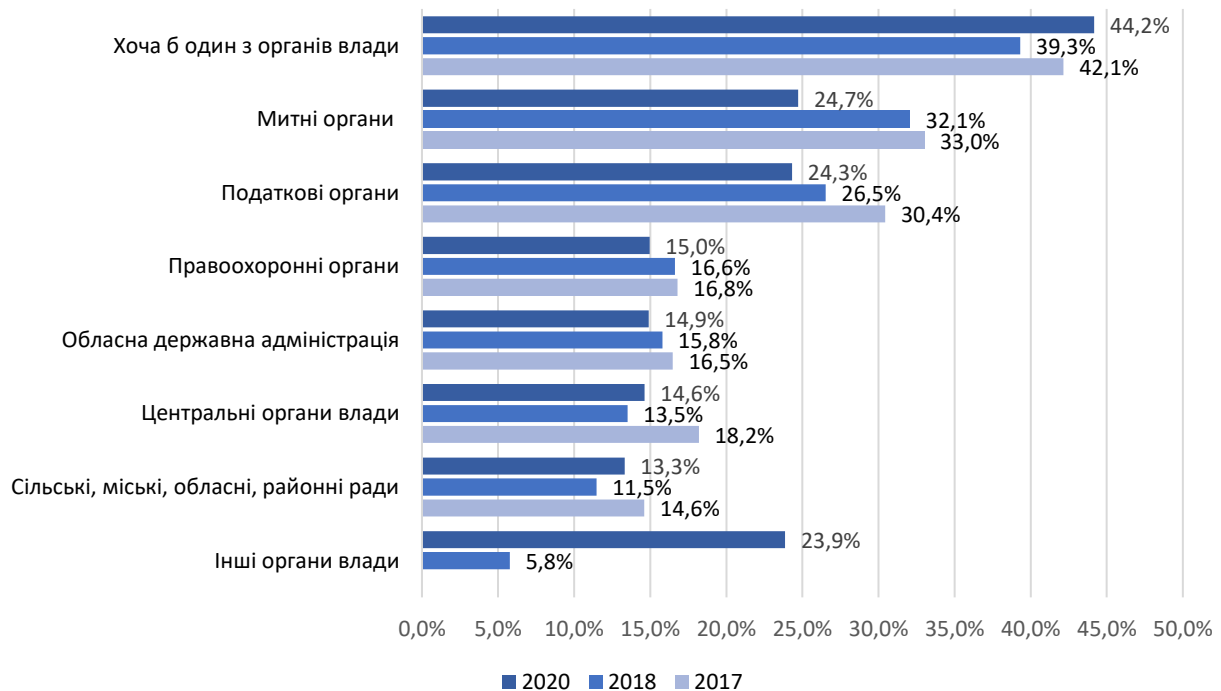
- Бізнес, що користується послугами Буковинської митниці, найчастіше підтримує криміналізацію усієї контрабанди, а той, що розмитнюється на Волинській, – контрабанди у великих обсягах.

Рис. 8. Підстави для криміналізації контрабанди, % респондентів

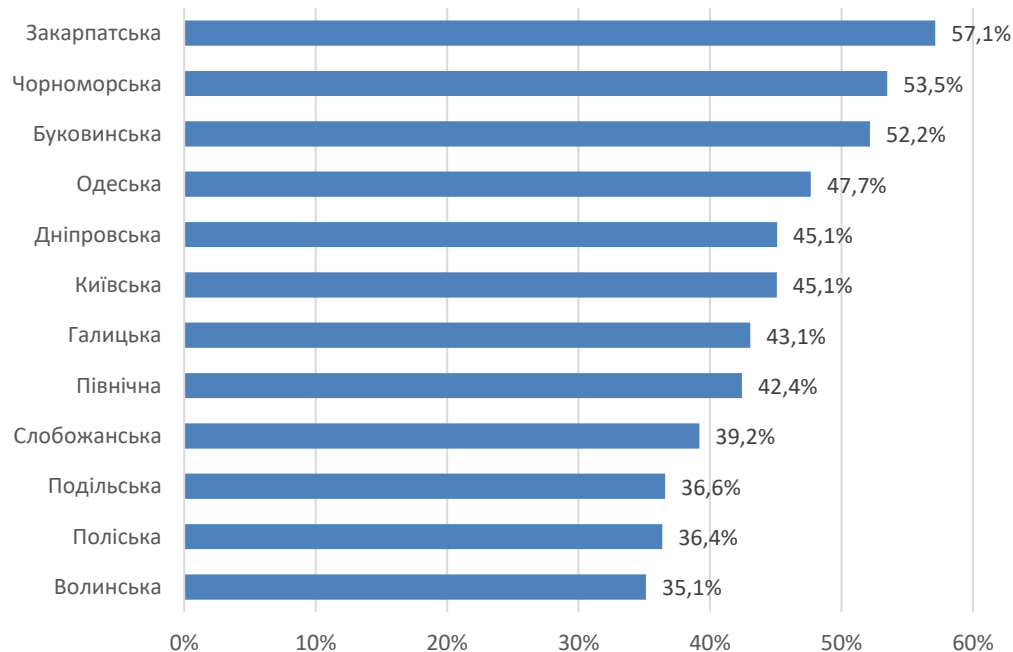
7. Важливість неформальних стосунків з владою для ведення бізнесу

Рис. 9. Важливість неформальних стосунків з владою для ведення бізнесу, % респондентів

- У 2020 році більше 44% респондентів сказали, що для успіху бізнесу важливі неформальні стосунки хоча б з одним органом влади. Це дещо більше, ніж у 2018 році (39,3%).
- Отже, неформальні канали взаємодії з владою залишаються важливими для бізнесу.
- Як і раніше, на перших двох місцях – митні та податкові органи. Однак, важливість неформальних стосунків з цими органами зменшилася.
- Разом з цим, збільшилась важливість стосунків з іншими органами.
- Виключно експортери частіше вважають за потрібне підтримувати неформальні стосунки з органами влади, особливо з місцевими радами, правоохоронцями та ОДА.
- Між підприємствами різних розмірів немає суттєвої різниці у частках тих, що вважають важливими стосунки хоча б з одним органом влади, але мікропідприємства рідше від інших називають різні органи влади.
- С/г підприємства частіше від інших називають різні органи влади, але у сфері послуг найбільше тих, які вказали хоча б один орган влади, з яким вони вважають за потрібне «дружити».
- Підприємства, що користуються послугами Закарпатської, Чорноморської та Буковинської митниць, найчастіше вважають важливим «дружити» хоча б з одним органом влади. Найрідше так вважають підприємства на Волинській, Поліській та Подільській митницях.

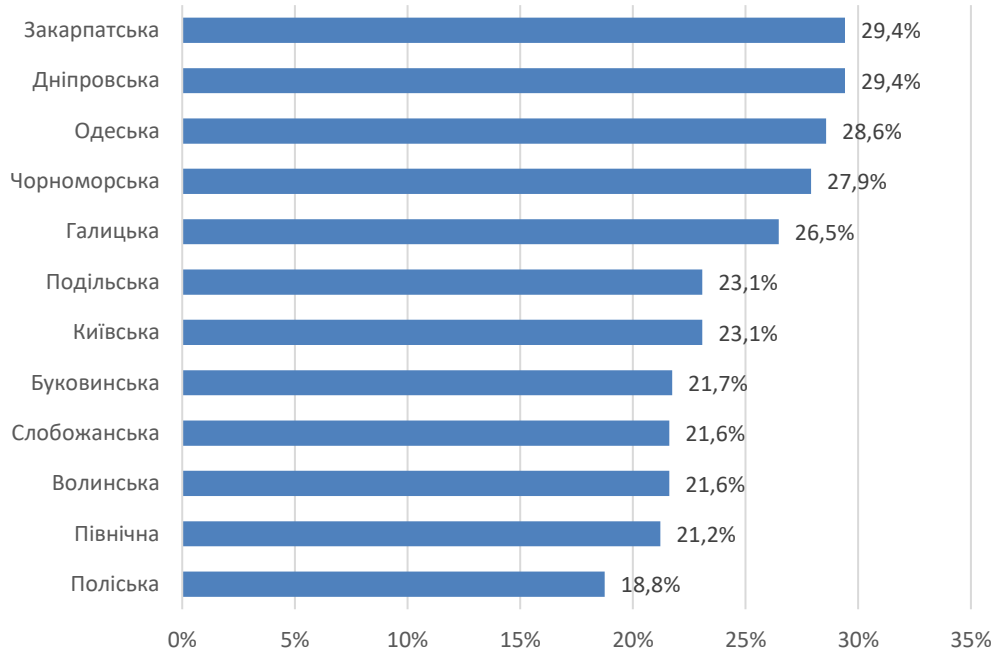
Рис. 10. Важливість неформальних стосунків з владою за митницею, % респондентів

- Підприємства, що користуються послугами Закарпатської, та Дніпровської митниць, частіше від інших вважають важливими неформальні стосунки з митними органами.

- Підприємства на Поліській, Північній та Волинській митницях найрідше вважають за потрібне «дружити» з митними органами.

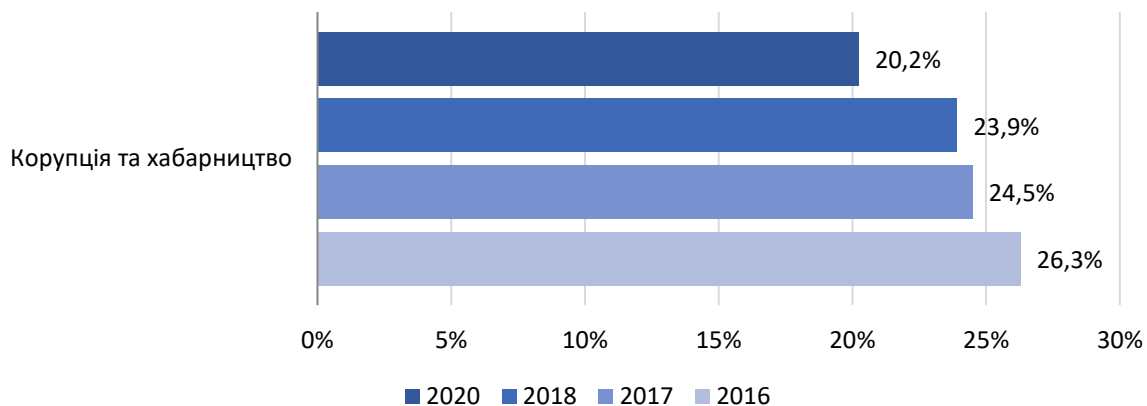
Рис. 11. Важливість неформальних стосунків з митними органами для ведення бізнесу, % респондентів

8. Корупція та хабарництво як проблема на митниці

- Значення корупції та хабарництва як проблеми на митниці дещо зменшилося у порівнянні з попередніми роками.
- У 2020 році вона – на 4-му місці у рейтингу проблем на митниці.
- На перших трьох місцях – недосконале митне законодавство, завищення митної вартості та недостатня прозорість і відкритість.

Рис. 12. Частка підприємств, які назвали корупцію та хабарництво серед проблем у роботі митниць

- 25,2% респондентів, які вважають за потрібне підтримувати неформальні відносини хоча б з одним органом влади, вважають корупцію та хабарництво проблемою на митниці.
- Це більше, ніж частка тих, які не вважають за потрібне «дружити» з владою (14,8%).

9. Корупція як перешкода при проходженні митних процедур

- Корупція не належить до основних проблем, про які повідомляють опитані при різних митних процедурах.
- Імпортери частіше повідомляють про цю проблему.
- Найчастіше про корупцію повідомляють при визначенні митної вартості товарів та при взятті проб і зразків товарів.
- Ймовірно, що проблеми, про які респонденти говорять частіше (необґрунтованість перевірок і завищення митної вартості, нерівні умови для бізнесу) містять корупційну складову.

Рис. 13. Проблема корупції при різних процедурах, % респондентів серед тих, що стикалися з проблемами

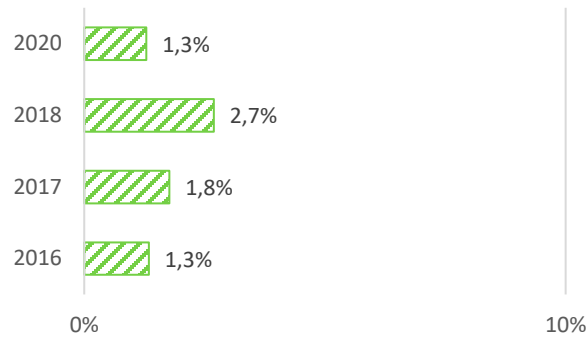

10. Корупція як перешкода при експорті та імпорті

- Значення корупції на митниці як перешкоди при здійсненні експорту зросло у 2020 році – вона вийшла на 5-те місце у рейтингу серед 18 перешкод.
- Про цю проблему повідомляє 16,3% експортерів, що стикалися з перешкодами.
- Разом з цим, частка експортерів, які повідомляють про проблему корупції, серед усіх експортерів, зменшилася порівняно з 2018 роком.

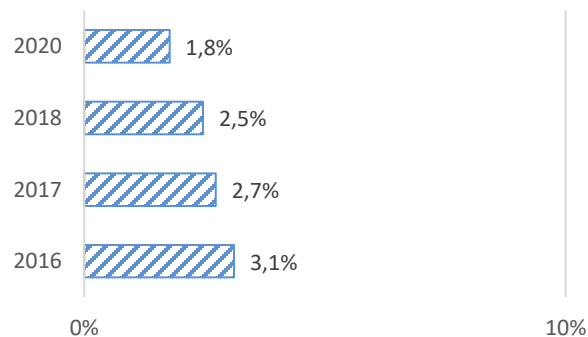
- Збільшення важливості корупції порівняно з іншими проблемами на фоні зменшення частки експортерів, що говорять про неї, може означати, що із зменшенням важливості інших проблем для експортерів проблема корупції відчувається гостріше.

Рис. 14. Експортери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед усіх експортерів

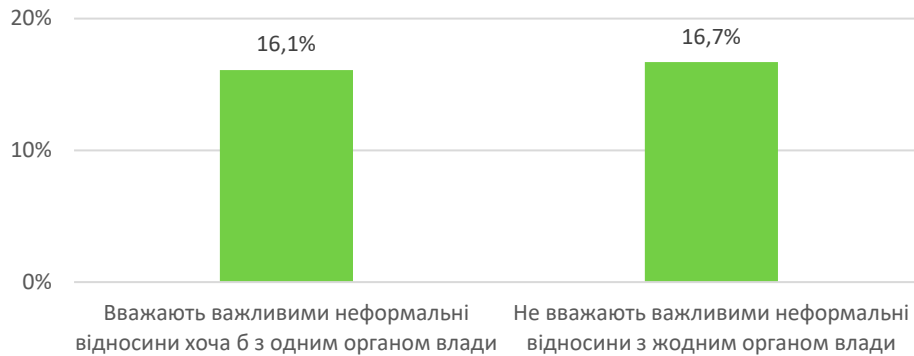
- Для імпортерів, які стикалися з перешкодами, важливість корупції практично не змінилася.
- Про корупцію повідомляє кожен десятий імпортер, що стикався з перешкодами (9,9%). Вона знаходиться на 11-му місці у рейтингу 20 перешкод.
- Частка імпортерів, що вказують на перешкоди, також знизилась.
- Відповідно, зменшилася частка опитаних, які вказують на проблему корупції, серед усіх імпортерів.
- Це може означати, що проблема корупції пов'язана з іншими проблемами для імпортерів і її актуальність знижується разом із зниженням актуальності інших.

Рис. 15. Імпортери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед усіх імпортерів

- Між експортерами, які вважають за потрібне підтримувати неформальні стосунки хоча б з одним органом влади, та тими, що стикалися з проблемами, але не бажають «дружити» з владою, немає різниці в оцінці корупції на митниці як проблеми.

Рис. 16. Експортери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед тих, що повідомили про перешкоди при експорті

- 14,5% імпортерів, які вважають за потрібне підтримувати неформальні стосунки хоча б з одним органом влади, вважають корупцію на митниці проблемою. Це більше, ніж частка тих, що не вважають за потрібне «дружити» з владою: 4,2%.

Рис. 17. Імпортери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед тих, що повідомили про перешкоди при імпорті

- Це може означати, що імпортери трактують неформальні відносини з владою насамперед як засіб захисту бізнесу, а експортери – як засіб для спрощення бізнесу.

11. Зв'язок між оцінками корупції та оцінками ефективності роботи митниці

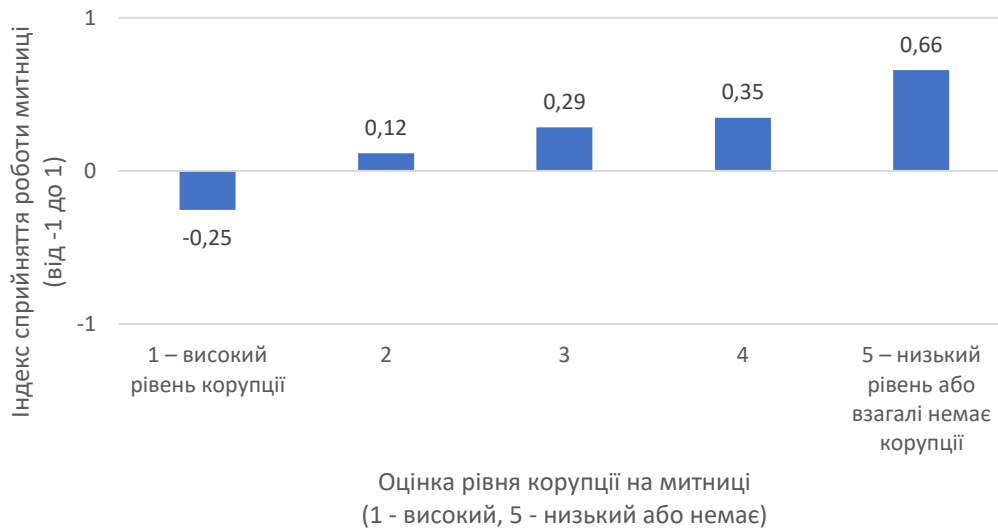
- Сприйняття корупції як проблеми пов'язане з гіршими оцінками роботи митниці.
- Це підтверджується аналізом за двома запитаннями: щодо корупції та хабарництва як проблеми на митниці та щодо оцінки рівня корупції на митниці.
- Респонденти, які вважають корупцію і хабарництво проблемою на митниці, оцінюють роботу митниці гірше (Індекс сприйняття роботи митниці (СРМ) = 0,07), ніж респонденти, що не відмітили цієї проблеми (Індекс СРМ = 0,52).

Рис. 18. Індекс СРМ за оцінкою корупції та хабарництва як проблеми на митниці

- Учасники опитування оцінили рівень корупції на митниці як досить низький: в середньому на 3,9 балів (1 – високий, 5 – низький).
- Погані оцінки рівня корупції асоціюються з нижчими оцінками ефективності роботи митниці в цілому (помірна позитивна кореляція з Індексом СРМ, $r = 0,48$, $p = 0,00$).

Рис. 19. Індекс СРМ за оцінкою рівня корупції

12. Важливість «дружби» з владою та оцінки ефективності роботи митниці

- Респонденти, які вважають за потрібне підтримувати неформальні відносини хоча б з одним органом влади, оцінюють ефективність роботи митниці дещо гірше (Індекс СРМ = 0,38), ніж ті, що так не вважають (Індекс СРМ = 0,47).

Рис. 20. Індекс СРМ за важливістю неформальних стосунків з владою

Методологія опитування

Для того, щоб вивчити умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні, проблем, які постають перед бізнесом, та реформ і заходів з політики, які потрібні для того, щоб вирішити наявні проблеми, важливо почути думку бізнесу, який займається ЗЕД – імпортерів та експортерів. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій проводять регулярний моніторинг думки бізнесу з цих питань за допомогою опитування експортерів та імпортерів, яке відбувається раз на рік. Таке опитування дозволяє отримати «зворотній зв'язок» безпосередньо від представників бізнесу, які займаються імпортом та експортом та можуть зі свого досвіду розповісти про специфіку та проблеми цієї діяльності в Україні.

У 2015-2016 році ІЕД вперше провів такий моніторинг в рамках проекту «Діалог зі сприяння торгівлі». Ця хвиля опитування була експериментально-розвідувальною і охопила 381 підприємство, що здійснює ЗЕД. Польовий етап збору інформації проходив у квітні-серпні 2015 року. У наступні роки в рамках проекту «Діалог зі сприяння торгівлі» ІЕД провів ще три хвилі цього моніторингу:

- Друга хвиля моніторингу у 2016-2017 роках. Збір інформації для відбувався у жовтні-грудні 2016 року. Було опитано 1044 підприємства-учасники ЗЕД.
- Третя хвиля моніторингу у 2017-2018 роках. Збір інформації відбувався в листопаді 2017 року – лютому 2018 року. Було опитано 1019 підприємств-учасників ЗЕД.
- Четверта хвиля моніторингу була проведена у 2018-2019 роках. Збір інформації відбувався у жовтні-грудні 2018 року. Було опитано 1012 підприємств-учасників ЗЕД.

П'ята хвиля цього опитування відбулася у 2020 році в рамках проекту «Громадська ініціатива «За прозору та чесну митницю»». Польовий етап опитування проходив з 14 квітня до 9 червня 2020. Було опитано 1045 підприємств-учасників ЗЕД.

Польові етапи другої, третьої та четвертої хвиль опитування було здійснено компанією GfK Україна, а польовий етап п'ятої хвилі у 2020 році – дослідницькою агенцією Info Sapiens. Вибірки другої, третьої, четвертої та п'ятої хвиль опитування є репрезентативними в національному вимірі.

Опитування 2020 року було проведене методом кількісного телефонного опитування за допомогою комп'ютера (CATI – computer assisted telephone interviews). Усі інтерв'ю були проведені з представниками підприємства, які можуть оцінити економічне становище підприємства та умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності (власники, директори, заступники директора, головні бухгалтери, керівники відділу або заступники керівника відділу, пов'язаного зі здійсненням експорту чи імпорту).

В опитуванні взяли участь підприємства зі всієї України за винятком тих, які знаходяться на території тимчасово окупованих Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, а також окремих регіонів Донецької та Луганської областей, що не контролюються урядом України.

На етапі аналізу даних контролювалася кількість спостережень для кожного параметра вибірки. Якщо кількість спостережень була недостатньою для проведення статистичного аналізу, такий аналіз не проводився і, відповідно, не наводиться у звіті.

Для проведення моніторингу ІЕД розробив стандартизовану анкету для опитування підприємств. У цьому звіті наведено порівняння результатів опитувань різних хвиль за рядом запитань,

формулювання яких у п'ятій хвилі опитування не змінилося у порівнянні з попередніми хвилями опитування у 2016-2018 року. Разом з цим, за окремими запитаннями наведено також порівняння з результатами першої хвилі опитування у 2015-2016 роках, однак, потрібно враховувати, що вибірка цієї хвилі опитування була відмінною від наступних, що може впливати на різницю у показниках.

Розподіл респондентів за митницями

Підприємства, що взяли участь в опитуванні, вказали, на якій митниці вони переважно здійснюють митне оформлення своїх товарів. У 2019 році у структурі Державної митної служби було утворено 16 митниць, серед них 14 регіональних митниць, а також Енергетичну митницю та Координаційно-моніторингову митницю. Найбільша частка опитаних підприємств (326 або 31,2% від усієї вибірки) здійснює митне оформлення на Київській митниці, яка об'єднала Житомирську, Київську, Київську міську та Черкаську митниці ДФС. Наступна за кількістю частка респондентів здійснює митне оформлення на Галицькій митниці, де було об'єднано три митниці: Івано-Франківську, Львівську, Тернопільську. Послугами цієї митниці користуються 140 опитаних підприємств або 13,4% від вибірки.

На третьому місці за найбільшою кількістю опитаних підприємств, які вказали митницю, через яку вони експортують або імпортують свої товари, знаходиться Дніпровська митниця. На цій митниці, де були об'єднані Дніпропетровська, Запорізька, Кіровоградська та Полтавська митниці, митне оформлення здійснюють 103 опитаних підприємства, що складає майже 10% від загальної кількості опитаних. Дещо менше підприємств – 91 або 8,7% від вибірки – вказали, що здійснюють митне оформлення на Одеській митниці. 78 підприємств здійснюють митне оформлення на Слобожанській митниці, яка об'єднала Сумську та Харківську митниці. Ці підприємства складають 7,5% від вибірки.

Послугами решти митниць користуються менші частки опитаних підприємств. Крім цього, 36 підприємств (майже 3,5% від вибірки) вказали, що здійснюють митне оформлення на інших митницях або не назвали митниці, де вони здійснюють таке оформлення.

Таблиця 1. Розподіл опитаних підприємств за митницею, де вони переважно оформлюють товари

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Азовська митниця (Донецька митниця Державної фіскальної служби України)	13	1,2%
Буковинська митниця (Чернівецька митниця ДФС)	24	2,3%
Волинська митниця (Волинська митниця ДФС)	38	3,6%
Галицька митниця (Івано-Франківська митниця ДФС, Львівська митниця ДФС, Тернопільська митниця ДФС)	140	13,4%
Дніпровська митниця (Дніпропетровська митниця ДФС, Запорізька митниця ДФС,	103	9,9%

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Кіровоградська митниця ДФС, Полтавська митниця ДФС)		
Закарпатська митниця (Закарпатська митниця ДФС)	36	3,4%
Київська митниця (Житомирська митниця ДФС, Київська митниця ДФС, Київська міська митниця ДФС, Черкаська митниця ДФС)	326	31,2%
Одеська митниця (Одеська митниця ДФС)	91	8,7%
Північна митниця (Чернігівська митниця ДФС)	34	3,3%
Подільська митниця (Вінницька митниця ДФС, Хмельницька митниця ДФС)	42	4,0%
Поліська митниця (Рівненська митниця ДФС)	34	3,3%
Слобожанська митниця (Сумська митниця ДФС, Харківська митниця ДФС)	78	7,5%
Східна митниця (Луганська митниця ДФС)	7	0,7%
Чорноморська митниця (Миколаївська митниця ДФС, Митниця ДФС у Херсонській області, АР Крим та м. Севастополі)	43	4,1%
Інша митниця	5	0,5%
Не вказали митниці	31	3,0%
Загальна сума	1045	100%

Митні пости, де підприємства здійснюють оформлення

Частина опитаних (352 підприємства) вказали митний пост, на якому вони переважно здійснюють митне оформлення. Митними постами, які найчастіше називали опитані підприємства, є «Краковець», «Ягодин» та «Аеропорт Бориспіль». На кожному з них здійснюють митне оформлення більше 30 опитаних підприємств або більше 3% вибірки. 693 підприємства або 66,3% вибірки не назвали посту, де вони здійснюють митне оформлення.

Таблиця 2. Розподіл опитаних підприємств за митницею, де вони переважно оформлюють товари

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Митний пост «Аеропорт Бориспіль»	34	3,3%
Митний пост «Житомир-центральний»	10	1,0%
Митний пост «Західний», м. Київ	11	1,1%
Митний пост «Столичний»	19	1,8%

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Митний пост «Святошин»	12	1,1%
Митний пост «Ягодин»	39	3,7%
Митний пост «Тернопіль-центральний»	10	1,0%
Митний пост «Чорноморський»	14	1,3%
Митний пост «Щербаківка»	12	1,1%
Митний пост «Західний»	21	2,0%
Митний пост «Краковець»	48	4,6%
Митний пост «Луцьк»	17	1,6%
Митний пост «Північний»	19	1,8%
Митний пост «Одеса-центральний»	18	1,7%
Митний пост «Рава-Руська»	13	1,2%
Митний пост «Ужгород»	10	1,0%
Інший митний пост	45	4,3%
Не вказали митного посту	693	66,3%
Загальна сума	1045	100%